

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส23104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้สอน

ครูจรงค์ แก่นแอ่น

เรื่อง

การเปลี่ยนแปลง
การเมืองการปกครอง
พ.ศ. 2475



การเปลี่ยนแปลง
การเมืองการปกครอง
พ.ศ. 2475



จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบาย
เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. 2475
ได้อย่างถูกต้อง

จุดประสงค์การเรียนรู้

2. นักเรียนสามารถอธิบายผล
ของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 ได้อย่างถูกต้อง
และครอบคลุมประเด็นสำคัญ

จุดประสงค์การเรียนรู้

3. นักเรียนสามารถวิเคราะห์
สาระสำคัญของการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. 2475 ที่ปรากฏ
ในหลักฐานได้อย่างสมเหตุสมผล
และเป็นระบบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

4. นักเรียนสามารถตีความข้อมูล
เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. 2475
ได้อย่างสมเหตุสมผลและเป็นระบบ

จุดประสงค์การเรียนรู้

5. นักเรียนสามารถสะท้อนความสำคัญ
ของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
ที่ส่งผลต่อพัฒนาการของไทย
ได้อย่างสมเหตุสมผล



คำถาม ?

1. จากภาพข้างต้นเป็นสถานที่สำคัญแห่งหนึ่ง
ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครเรียกสถานที่นี้ว่าอะไร



อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

คำถาม ?

2. นางสาวรีย์ประชาธิปไตยเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์
ทางการเมืองการปกครองเหตุการณ์ใดของไทย



อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเป็นงานสถาปัตยกรรม
ที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่ระลึกถึงเหตุการณ์
การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ

คำถาม ?

3. ลักษณะเด่นของระบอบ
การปกครองประชาธิปไตย คืออะไร



ระบอบการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน
ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ โดยอาศัยหลักการของ
การแบ่งแยกและถ่วงดุลอำนาจ และหลักการที่ว่าด้วย
ความถูกต้องแห่งกฎหมาย ผู้ปกครองประเทศที่มาจาก
การเลือกตั้งของประชาชน เป็นเพียงตัวแทน
ที่ได้รับมอบอำนาจให้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชน

คำถาม ?

4. ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
มีความแตกต่างจากระบบประชาธิปไตยอย่างไร



ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
อำนาจอธิปไตย เป็นของกษัตริย์
หรือผู้นำประเทศ เป็นผู้มียอำนาจสิทธิ์ขาด
ในการบริหารประเทศ
ส่วนระบอบประชาธิปไตย อำนาจอธิปไตย
เป็นของประชาชนทุกคนในประเทศ

กิจกรรม

วิเคราะห์และตีความหลักฐาน
การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

จำนวน 4 หลักฐาน



นักเรียนจดบันทึกข้อมูล ลงสมุดเรียนในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผู้สร้างหรือผู้เขียนหลักฐาน
2. ช่วงเวลาของหลักฐาน
3. ประเภทของหลักฐาน
4. สาระสำคัญของหลักฐาน



หลักฐานชิ้นที่ 1

"...ชนรุ่นหนุ่มสมัยนั้น (หมายถึง ก่อนปี พ.ศ. 2475 - ผู้อ้าง)
ชนิดที่ไม่เคยไปเห็นระบบประชาธิปไตยในต่างประเทศ
แต่ก็มีความตื่นตัวที่ต้องการเปลี่ยนระบบสมบูรณาฯ
ทั้งนี้ ก็แสดงถึงว่าผู้ที่มิได้มีความเป็นอยู่อย่างระบบศักดินา
เกิดจิตสำนึกที่เขาประสบแก่ตนเองถึงความไม่เหมาะสม
ของระบบนั้น และอิทธิพลที่เขาได้รับจากสื่อมวลชน

ต่อ 

ที่มีลักษณะก้าวหน้าในสมัยนั้นที่เรียกร้องให้มีการเปลี่ยน
ระบบศักดินามาเป็นระบบราชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ
เพราะเหตุนั้น พวกข้าพเจ้าจำนวนน้อย ที่กลับมาจากยุโรป
จึงไม่มีความลำบากนักในการชวนผู้ตื่นตัวในเมืองไทย
ให้เข้าเป็นสมาชิกคณะราษฎร เพราะเขามีพื้นฐาน
แห่งความต้องการนั้นอยู่แล้ว..."

(ปรีดี พนมยงค์, 2517 อ้างถึงใน นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2535: 210)

1. ผู้สร้างหรือผู้เขียนหลักฐาน

ปรีดี พนมยงค์

2. ช่วงเวลาของหลักฐาน

พ.ศ. 2517

3. ประเภทของหลักฐาน

หลักฐานชั้นต้น, หลักฐานลายลักษณ์อักษร

4. สาระสำคัญของหลักฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 คือ การที่บรรดาชนชั้นนำในสังคมสยาม
สมัยนั้นได้รับการศึกษาตามแนวความคิดตะวันตก
จึงเกิดแนวความคิดต้องการให้สยามมีการปกครอง
ในระบอบประชาธิปไตยตามแบบตะวันตก



4. สาระสำคัญของหลักฐาน (ต่อ)

รวมทั้ง ปัจจัยจากอิทธิพลของสื่อมวลชน
โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ในสมัยนั้น
มีการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานที่บกพร่อง
ของรัฐบาล และยกย่องสนับสนุนการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย ทำให้แนวคิดของประชาชน
ในสังคมเริ่มคล้อยตาม

หลักฐานชิ้นที่ 2

"พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก่ประชาชนทั้งปวงให้ทราบทั่วกัน ด้วยได้ทรงรับฎีการาชฎาทูลเกล้าฯ ถวายมาแต่ที่ต่าง ๆ หลายฉบับ กราบบังคมทูลร้องทุกข์ถึงความอึดอัดฝืดเคือง ซึ่งเกิดขึ้นแต่ปีหลังมาจนบัดนี้ เป็นเหตุให้ขัดสนทรัพย์ ทำมาหากินได้ไม่พอเลี้ยงชีพและเสียภาษีอากรได้สะดวก เหมือนดังแต่ก่อน พวกเขาร้องขอให้พระกรุณาโปรดเกล้าฯ **ต่อ**



ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนด้วยประการต่าง ๆ
... จึงมีพระราชประสงค์ใคร่จะให้ทราบความเป็นจริง
ทั่วกันว่า บุคคลที่รับความลำบากในเวลานี้ ไม่เฉพาะแต่
ราษฎรที่ถวายเป็นภิกษุเท่านั้น ถึงที่เป็นคฤหบดีแลพ่อค้า
ตลอดจนข้าราชการและเจ้านายก็ได้รับความลำบาก
ด้วยกันทั้งนั้น เพราะมูลเหตุแห่งความอึดอัดฝืดเคืองครั้งนี้
มิได้เกิดขึ้นในพระราชอาณาเขต อันพึงจะป้องกันได้ด้วย
พระบรมเดชานุภาพ..."

(ประกาศเรื่องความอึดอัดฝืดเคือง วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2475 อ้างถึงใน นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2435: 111)

1. ผู้สร้างหรือผู้เขียนหลักฐาน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7

2. ช่วงเวลาของหลักฐาน

วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2475

3. ประเภทของหลักฐาน

หลักฐานชั้นต้น, หลักฐานลายลักษณ์อักษร

4. สาระสำคัญของหลักฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 คือ ปัญหาสถานะเศรษฐกิจของสยาม
และของโลกตกต่ำ ส่งผลกระทบทำให้ประชาชน
มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก

หลักฐานชั้นที่ 3

“...คณะปฏิวัติกลุ่มน้อยคงมีแต่กำลังใจและกำลังปัญญาเท่านั้น หากได้มีกำลังอาวุธและกำลังทหารเป็นกลุ่มก้อน ปีกแผ่นแต่อย่างใดไม่ อาศัยกำลังใจความกล้าหาญ เสี่ยงภัยชีวิต และกำลังปัญญาเดินอุบายต่าง ๆ จึงทำให้คณะปฏิวัติของไทยล้มฤทธิ์กิจใหญ่หลวง...”

“...พระประศาสน์ฯ จึงตกลงใจขอเชิญ
(กรมพระนครสวรรค์วรพินิต)

ต่อ 

เสด็จทันที ทรงเกลี้ยให้จัดรถที่ภาคภูมิกว่ารถบรรทุก
มารับเสด็จ พระประศาสน์ฯ ก็ทูลว่าเวลาจวนแจ
เต็มทีแล้วไม่อาจจัดถวายได้ เมื่อเห็นว่าพระประศาสน์ฯ
ได้พูดเป็นคำขาด จะทรงขึ้นเกลี้ยงอนไปก็ไร้ประโยชน์
แล้วที่สุดก็ทรงยอมตามเสด็จขึ้นนั่งรถบรรทุก
ตอนหน้าเคียงข้างคนขับ ในเวลานั้น ทรงฉลองพระองค์
กางเกงแพรสวมเสื้อกุยเฮง...”

(กุหลาบ สายประดิษฐ์, เบื้องหลังการปฏิวัติ 2475, หน้า 118 และหน้า 124 อ้างถึงใน นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2435: 111)

1. ผู้สร้างหรือผู้เขียนหลักฐาน

กุหลาบ สายประดิษฐ์

2. ช่วงเวลาของหลักฐาน

พ.ศ. 2475

3. ประเภทของหลักฐาน

หลักฐานชั้นต้น, หลักฐานลายลักษณ์อักษร

4. สาระสำคัญของหลักฐาน

คณะราษฎรทำการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลง
การปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ในการปฏิวัติครั้งนี้
คณะราษฎรได้เชิญตัวเจ้านายและบุคคลสำคัญ
มาไว้ที่พระที่นั่งอนันตสมาคม เพื่อเป็นตัวประกัน

หลักฐานชิ้นที่ 4

“...โดยที่คณะราษฎรได้ขอร้องให้อยู่ใต้ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม เพื่อบ้านเมืองจะได้เจริญขึ้น...โดยที่ได้ทรงยอมรับตามคำขอร้องของคณะราษฎร...จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยมาตรา ต่อไปนี้...”

ที่มา: “พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475”,
ราชกิจจานุเบกษา แผนกกฎหมาย, เล่ม 49 (27 มิถุนายน 2475): 166 - 179.

1. ผู้สร้างหรือผู้เขียนหลักฐาน

ร่างขึ้นโดยแกนนำสำคัญภายในคณะราษฎร

2. ช่วงเวลาของหลักฐาน

พ.ศ. 2475

3. ประเภทของหลักฐาน

หลักฐานชั้นต้น, หลักฐานลายลักษณ์อักษร

4. สาระสำคัญของหลักฐาน

ผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
ทำให้สยามเปลี่ยนระบอบการปกครองจาก
ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข นับเป็นการสิ้นสุด
พระราชอำนาจในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์

คำถาม ?

1. กลุ่มบุคคลผู้มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลง
การปกครอง พ.ศ. 2475 มีใครบ้าง



ภายใต้การนำของพระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน)

- หลวงประดิษฐ์มนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์)
- หลวงพิบูลสงคราม (แปลก ขีตตะสังคะ)
- หลวงสินธุสงครามชัย (สินธุ์ กมลนาวิน)
- พระยาทรงสุรเดช (เทพ พันธุมเสน)
- พระยาฤทธิอัคเนย์ (สละ เอมะศิริ)
- พระประศาสน์พิทยายุทธ (วัน ชูถิ่น)



คำถาม ?

2. ปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 มีปัจจัยใดเป็นแรงสนับสนุนที่สำคัญบ้าง



ปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

- (1) การได้รับการศึกษาตามแนวความคิดตะวันตกของบรรดาชนชั้นนำในสังคมไทย
- (2) เศรษฐกิจตกต่ำของไทยและของโลก
- (3) ความเสื่อมของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
- (4) ความขัดแย้งทางความคิดเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

คำถาม ?

3. ผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 ในด้านการเมืองการปกครอง
เป็นอย่างไร



ส่งผลให้ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครอง
จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประเทศไทย
มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ
ภายหลังเกิดความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างกลุ่มที่มี
ส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เกิดการต่อต้าน
การเปลี่ยนแปลงการปกครอง เช่น กบฏบวรเดช

พ.ศ. 2476

คำถาม ?

4. ผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 ในด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างไร

➤ การเติบโตของนายทุน

จากการค้าและอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว



คำถาม ?

5. ผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 ในด้านสังคมเป็นอย่างไร



➤ ชนชั้นเจ้านายและขุนนางเก่า
สูญเสียอำนาจและผลประโยชน์

➤ ประชาชนได้รับสิทธิเสรีภาพมากขึ้น
ประชาชนโดยเฉพาะคนชั้นกลาง เข้ามา
มีบทบาทในการปกครองประเทศ

➤ ประชาชนทั่วไปเข้าถึงการศึกษามากขึ้น



สรุปบทเรียน

ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อ
การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ
การปกครองของประเทศ

การที่แต่ละสังคมจะนำรูปแบบการปกครองใดมาใช้
เพื่อเป็นหลักในการบริหารจัดการประเทศ ย่อมขึ้นอยู่กับ
วิสัยทัศน์ของผู้นำเป็นสำคัญ ทั้งนี้ การปกครอง
ของประเทศย่อมมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบไปตามบริบท
ของสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ
และสังคมวัฒนธรรมของประเทศนั้น



สรุปบทเรียน

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 ส่งผลต่อการพัฒนาการ
ทางประวัติศาสตร์ไทยอย่างไร

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
เป็นเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทย
ที่ส่งผลกระทบมาจนถึงยุคปัจจุบัน กล่าวคือ
ผลของการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง
จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ซึ่งเป็นระบอบการปกครอง
ที่อำนาจอธิปไตยเป็นของกษัตริย์หรือผู้นำประเทศ
เป็นผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดในการบริหารประเทศ

ต่อ 

มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ อำนาจอธิปไตย
เป็นของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม
ในการปกครองประเทศ มีสิทธิ เสรีภาพ และอิสรภาพ
ภายใต้กฎหมายกำหนด



บทเรียนครั้งต่อไป

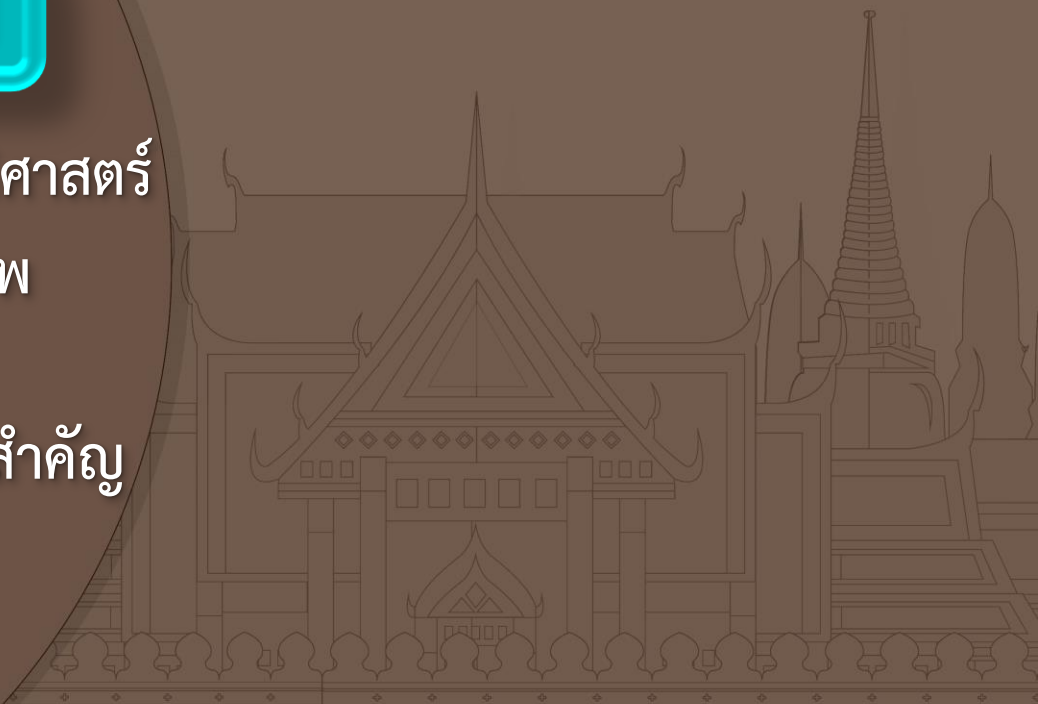
เรื่อง
การเมืองการปกครอง
สมัยประชาธิปไตย





สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ภาพเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์
สมัยประชาธิปไตย จำนวน 5 ภาพ
2. กระดาษชาร์ทขาว
3. ภาพหลักฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ
ทางการเมืองในช่วงเวลา
ปีพ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน
จำนวน 7 ภาพ





สิ่งที่ต้องเตรียม

1. กระดาษชาร์ทขาว
2. ภาพเหตุการณ์
3. ภาพหลักฐานเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญ
ทางการเมืองในช่วงเวลา
ปีพ.ศ. 2540 – ปัจจุบัน
จำนวน 7 ภาพ

